

College van Burgemeester & Wethouders te Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Haarlem 11 januari 2011

Geacht College,

In de afgelopen maanden hebben wij met de gemeente intensief overleg gevoerd over het voortbestaan van Spaarnezicht als basisvoorziening voor zwerfjongeren in de gemeente Haarlem en Kennemerland. Op grond van een uitgebreid en gedegen ambtelijk onderzoek naar het functioneren van Spaarnezicht en haar toelatingsbeleid heeft de portefeuillehouder, dhr. J. v.d. Hoek uiteindelijk een gesprek gevoerd met bestuur en Raad van Toezicht van Spaarnezicht. Daarbij gaf dhr. Van der Hoek aan een financiële systematiek voor te staan die ervoor zou kunnen zorgen dat Spaarnezicht in haar opzet zou kunnen blijven voortbestaan, inhoudende een bed-bad-broodvoorziening waarbij de nadruk ligt op begeleiding van de cliënten naar werk of school en zelfstandig functioneren. Dhr. Van der Hoek gaf daarbij aan uit te gaan van een vaste basisprijs per cliënt per dag. Er is een bedrag aangegeven van € 130,- per cliënt per dag.

De gemeente zou er voor zorg dragen dat alle instellingen die cliënten aanmelden bij Spaarnezicht zich ook conformeren aan de gemaakte prijsafspraken.

Tevens vond uw College van belang dat juist zo'n heldere afspraak voor de preciaire financiële positie van Spaarnezicht een structurele oplossing zou zijn, een afspraak waar Spaarnezicht verheugd over was en is.

Als Bestuur en Raad van Toezicht konden wij ons vinden in de systematiek en prijsstelling van deze nieuwe financiële opzet en hebben we er op vertrouwd dat deze afspraken op korte termijn zouden worden bevestigd. Namens uw College werd aangegeven dat voor de jaarwisseling hierover schriftelijke zekerheden zou worden verschaft.

Het is uw College bekend dat Spaarnezicht reeds in september 2010 haar begroting bij uw College heeft ingediend en daarmee ook haar financiële subsidieaanvraag.

Tot op heden heeft Spaarnezicht echter geen enkele schriftelijke financiële toekenning ontvangen of een andere zekerheidsstelling die in onze financiële lasten kunnen voorzien. Inmiddels zijn wij enkele weken in 2011 verder en dekken de kosten uit eigen middelen, tot nu toe een bedrag van ca. € 20 a 25.000 per week. De bodem van onze reserve komt hiermee snel in zicht, terwijl er voor ons nog geen zekerheid is dat de oplossing die de portefeuillehouder ons in het bestuurlijk overleg heeft gepresenteerd daadwerkelijk gestand wordt gedaan.

Wij zijn ernstig bezorgd en erg teleurgesteld dat wij opnieuw moeten melden dat het bestaan van Spaarnezicht in het gedrang komt. Wij verzoeken u nu zeer dringend om binnen 10 dagen na heden ons schriftelijk te bevestigen dat de gemeente Haarlem de eerder toegezegde financiering van onze cliënten a € 130 per dag per cliënt daadwerkelijk financiert. Mochten wij een dergelijk bericht niet tijdig ontvangen, dan zijn wij alsnog genooddaakt onze bestuurlijke

verantwoordelijkheid te nemen en zullen voorbereidingen moeten treffen tot sluiting van Spaarnezicht op korte termijn.

Tevens willen wij een andere zeer zorgwekkende kwestie in deze brief aan de orde stellen. Dit weekend hebben wij kennis genomen van een memo van gedeputeerde mw. Baggerman aan Provinciale Staten. Deze memo voegen wij hierbij. De inhoud van deze memo baart ons even grote zorgen, mede nu deze memo suggereert dat de uitspraken van mw. Baggerman in overleg met de gemeente Haarlem tot stand zouden zijn gekomen.

In deze memo wordt een aantal zaken aan de orde gesteld:

- in de memo wordt aangegeven dat *"de provincie en de gemeente Haarlem het er over eens zijn dat Spaarnezicht zich (weer) moet gaan richten op haar kerntaak (bed, bad, brood)"*. Spaarnezicht herkent hierin de afspraak met de gemeente op geen enkele wijze. Vanaf de oprichting van Spaarnezicht is de voorziening van van bed-bad-brood slechts de voorwaarde geweest om de kern van de aanpak van Spaarnezicht, de begeleiding naar een 'regulier' leven op school of werk, te kunnen bieden, zoals dit ook vanaf haar aanvang in de statuten van Spaarnezicht is verankerd. Als deze passage werkelijk wordt onderschreven, dan wordt de kern van de doelstelling van Spaarnezicht zodanig aangetast dat het voor ons als stichting geen zin heeft voort te bestaan. De kracht en waarde van Spaarnezicht is juist dat het meer is dan bed-bad-brood. Bovendien zal de gemeente terug moeten vallen op andere oplossingen voor deze jongeren, wellicht op de keuze die tot 1994 door de gemeente werd gehanteerd: deze jongeren onderbrengen in particuliere pensions, een keuze die toentertijd als volstrekt niet passend voor de doelgroep werd gezien (en die dat ook nu niet is). Wij hopen dan ook vurig dat deze conclusie uit de memo berust op misverstanden.
- In de memo wordt gesteld dat *"de nieuwe tariefstelling van Spaarnezicht te duur is in vergelijking met een verblijf (incl. begeleiding/hulpverlening) in een erkende jeugdzorginstelling"*. Daarbij wordt verwezen naar een concept-voorstel van OCK van vlak voor het Kerstreces. De onderbouwing daarvan kennen wij niet. Wel heeft de gemeente Haarlem ons aangegeven dat de prijsstelling van Spaarnezicht alleszins reëel is en zeker niet te duur. Wij zijn dan ook erg benieuwd naar de onderbouwing, want naar onze mening wordt opvang en begeleiding van zwervjongeren nergens in deze regio in een betere prijs/kwaliteitsverhouding geleverd.

Kennelijk meent de provincie, gelezen de memo, dat jongeren onder de 18 jaar voor minder dan het gezamenlijk met de gemeente besproken tarief opgevangen kunnen worden. Nu de jongeren die samen in Spaarnezicht wonen echter worden begeleid door de medewerkers, is het niet mogelijk in huis onderscheid te maken in de begeleiding, en daarmee in het tarief voor een 18-plusser of een 18-minner. De aanpak waarbij alle jongeren samen in het pension begeleid worden door medewerkers die gespecialiseerd zijn in deze doelgroep, maakt dat onze uurprijs laag is ten opzichte van soortgelijke voorzieningen in de crisisopvang. Maar verschil maken is daardoor niet mogelijk.

Het standpunt van de provincie zou ertoe kunnen leiden dat bureau Jeugdzorg voor 18-minners niet langer gebruik kan of wil maken van Spaarnezicht. Zolang dit betekent dat

jongeren van onder de 18 niet weer tot zwerven worden gedwongen is daar wellicht iets voor te zeggen. We kunnen echter constateren dat in onze ervaring van de afgelopen jaren Spaarnezicht altijd nodig is geweest voor deze doelgroep. Aangezien de gemeente op korte termijn weer verantwoordelijkheid zal krijgen voor deze doelgroep, wijzen we toch op de gevaren van een dergelijke benadering.

We hopen dan ook, op basis van ons eerdere bestuurlijke overleg begin december 2010 en de daarin gemaakte afspraken, dat de conclusies in de memo van de provincie onjuist blijken te zijn. Spaarnezicht wil helder en duidelijk aangeven dat de basis formule van bed-bad-brood gekoppeld met begeleiding de essentie is van haar functioneren. We vangen jongeren op die nog niet uitontwikkeld zijn, en die nog vatbaar zijn voor beïnvloeding door hun omgeving. Maar dan is begeleiding nodig op de plek waar ze (tijdelijk) wonen, zodat onmiddellijk gereageerd kan worden op alles wat zich in de woon- en leefsituatie voordoet. Uitgangspunt is daarbij dat het om een groep gaat die nog niet in alle gevallen, gezien hun leeftijd, geheel de eigen verantwoordelijkheid moet en kan worden gegeven voor hun eigen toekomst. Actieve bemoeizorg in huis maakt bij deze groep net het verschil. Waarbij deze begeleiding overigens veelal aangevuld wordt met meer gespecialiseerde begeleiding door instanties als bureau Jeugdzorg, Riagg, Brijder etc.

Als onze formule in de kern wordt aangetast, ziet Spaarnezicht haar functie in de kern ook vervallen. Wij zijn niet opgericht als een instelling voor 'pure' daklozenopvang zonder verdere functie in het weer terugbrengen van de cliënten in de maatschappij, en als kaal pension kunnen wij geen meerwaarde leveren. Die functie wordt elders in de gemeente al op meerdere plaatsen ingevuld.

Spaarnezicht heeft in de afgelopen tijd echter bewezen goed te functioneren en vele cliënten daadwerkelijk terug te brengen in de maatschappij tegen een relatief zeer lage en, zo heeft ook u erkend zo laag mogelijke kostprijs, waarbij de medewerkers met hart voor haar cliënten, 24 uur per dag, 365 dagen per jaar invulling geven aan de idealen van de stichting. Die formule is onze centrale doelstelling. Daar wil Spaarnezicht ook nadrukkelijk aan vasthouden.

We hopen oprecht dat de gemeente rekening houdt met het feit dat wij als Bestuur en Raad van Toezicht niet langer de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het exploiteren van Spaarnezicht zonder duidelijkheid op korte termijn over onze financiële toekomst. En we hopen dat de suggestie uit de provinciale memo dat Spaarnezicht haar begeleidingsactiviteiten zou moeten staken op misverstanden berust. Graag vernemen we ook hierover op korte termijn van de gemeente.

Namens het Bestuur,

J. Voorwinden

namens de Raad van Toezicht,

J. Bakker

Aan
Commissie Sociale Infrastructuur
Kopie aan

Uw contactpersoon
P. van der Haagen
BEL/JZW

Doorkiesnummer 023-514 4227
haagenp@noord-holland.nl

Betreft Pension Spaarnezicht

Memo

5 januari 2011

1/3

Geachte commissie,

Stichting Spaarnezicht heeft gemeente Haarlem eind 2009 geïnformeerd over de toenemende wachtlijst voor zwerfjongeren en een dreigend financieringstekort. De gemeente heeft daarop dit probleem in een bestuurlijk overleg met mij aangekaart. Er is toen besloten onderzoek te doen naar de herkomst en aard van de problematiek van de jongeren die van het aanbod van Spaarnezicht gebruik maken. Afgesproken is om eind 2010 de onderzoekresultaten op te leveren en helderheid te scheppen over de rol, taak en financiering van Stichting Spaarnezicht en wat er verder nodig is om de situatie aangaande Spaarnezicht te verbeteren.

Met deze memo wil ik u informeren over de laatste stand van zaken van het onderzoek m.b.t. Spaarnezicht met het oog op uw werkbezoek aan Spaarnezicht.

Onderzoek

Het onderzoek wordt uitgevoerd door de gemeente Haarlem. In het onderzoek wordt gekeken naar de omvang en aard van de wachtlijst, waar de zwerfjongeren die worden opgevangen door Spaarnezicht oorspronkelijk vandaan komen, wat de aard van hun problematiek is en welke (jeugdzorg-)instelling een rol en/of verantwoordelijkheid in deze heeft.

Stand van zaken

Het onderzoek is in oktober/november 2010 afgerond.

Twee zaken kwamen (prominent) naar voren voor het enerzijds ontstaan van een wachtlijst en anderzijds het financieel tekort:

- toelatingsbeleid Spaarnezicht: Spaarnezicht heeft een open toelatingsbeleid, waardoor jongeren van buiten de regio en zelfs uit andere provincies worden opgenomen.
- financiële vergoeding: de vergoeding die Spaarnezicht voor bed, brood, bad (en begeleiding) rekende is te laag.

M.b.t. het toelatingsbeleid Spaarnezicht zijn de volgende oplossingen door Haarlem benoemd:

- buitenregionale opvang van 18 plussers te staken.
- opvang van 18 minners toe te staan onder 4 voorwaarden:
 - o BJZnh/zorgaanbieders verantwoordelijk blijft voor de jongere.

- De hulpverlening door de zorgaanbieder gecontinueerd wordt (ambulant)
- BJZnh/zorgaanbieder betalen een redelijke vergoeding voor bed, brood, bad en begeleiding (tekorten zijn o.a. ontstaan doordat Spaarnezicht een te lage vergoeding vroeg aan de Bureaus Jeugdzorg/derden die jongeren in Spaarnezicht plaatsen.)
- de opvang van 18 minners niet leidt tot een wachtlijst voor de maatschappelijke opvang van zwerfjongeren van 18 jaar of ouder.

M.b.t. het financieringstekort zijn de volgende oplossingen door Haarlem benoemd:

- De reële kosten voor de opvang en begeleiding van 18 minners door te berekenen aan de BJZs/zorgaanbieders.
- De inzet van Spaarnezicht op de begeleiding – in casu (integrale) bemoei- en nazorgtrajecten – van 18 plussers in opdracht te laten verlenen. De kosten kunnen dan bij de opdrachtgever (gemeenten buiten Zuid-Kennemerland en/of het Vangnet Jeugd) in rekening worden gebracht.
- Het verhogen van de pensionbijdrage zoals vergoed door SoZaWe.
- Het verhogen van het budget WMO.

Uit het onderzoek is ook gebleken dat een klein aantal minderjarige jongeren in Spaarnezicht verblijft die in afwachting zijn van een indicatie/op de wachtlijst staan voor een plek bij een instelling of zijn weggelopen uit een instelling (OCK) en aankloppen bij Spaarnezicht. Enkele van deze jongeren worden door Bureau Jeugdzorg in Spaarnezicht geplaatst, enkelen melden zich zelf bij Spaarnezicht (nadat ze bij het OCK of thuis zijn weggelopen).

Afspraken Provincie - Haarlem

Op 9 december is er bestuurlijk overleg geweest met wethouder Jack van der Hoek van de gemeente Haarlem. Daar zijn de resultaten van de conceptrapportage en de door Haarlem voorgestelde oplossingen besproken.

Aangegeven is dat de nieuwe tariefstelling van Spaarnezicht te duur is in vergelijking met een verblijf (incl. begeleiding/hulpverlening) in een erkende jeugdzorginstelling. Tevens is aangegeven dat een langdurig verblijf van minderjarige jongeren in Spaarnezicht ongewenst is, gezien de problematiek en de leeftijd van deze jongeren. Jongeren die weglopen uit een jeugdzorginstelling blijven de verantwoordelijkheid van de instelling. Het is de taak van de instelling om voor deze jongeren een gepast oplossing te vinden. Als een tijdelijk verblijf in Spaarnezicht (bijv. een time-out) kan bijdragen aan de situatie van de jongere, moet dit mogelijk kunnen zijn. Tijdens een dergelijk verblijf in Spaarnezicht blijft de jeugdzorginstelling echter verantwoordelijk voor de jongere en zal de instelling werk- en financiële afspraken moeten maken m.b.t. begeleiding van deze jongere met Spaarnezicht.

Voor jongeren in afwachting van een indicatie is er sprake van crisisopvang, opvang in Spaarnezicht behoort tot een laatste keuze.

Daarnaast is toegezegd om het volgende met Bureau Jeugdzorg en het OCK te bespreken:

1. het beperken van de duur van de opvang van minderjarige zwerfjongeren in Spaarnezicht.
2. het verlenen van de (geïndiceerde) hulpverlening/begeleiding (ambulant)

3. de opvang van minderjarige zwerfjongeren (in afwachting van indicatie c.q. nog een indicatietraject moet worden opgestart) is crisisopvang, jongeren zullen in principe in de jeugdzorg moeten worden opgenomen/geplaatst.
4. de groep genoemd onder 3 kan in Spaarnezicht worden opgevangen indien daartoe opdracht wordt verleend door BJz en wanneer er geen alternatief voor handen is. Afspraken over begeleiding van de jongeren (en bijbehorende tariefstelling) zullen ook in deze gevallen gemaakt moeten worden.

Ten slotte is er gesproken over de langere termijn, de provincie en de gemeente Haarlem zijn het er over eens dat Spaarnezicht zich (weer) moet gaan richten op haar kerntaak (bed, brood, bad): dat opvang van (minderjarige) zwerfjongeren van korte duur moet zijn en dat begeleiding/hulpverlening door Spaarnezicht wordt afgebouwd en door de daarvoor aangewezen partijen wordt verzorgd.

Vervolg

Op dit moment zijn we in gesprek met het OCK en Bureau Jeugdzorg over bovenstaande zaken.

De lijn is dat de instellingen en Spaarnezicht afspraken maken over de duur van de tijdelijke opvang, de taakverdeling begeleiding/hulpverlening en daarbij behorende tariefstelling.

Vlak voor de kerst hebben we een conceptvoorstel van het OCK ontvangen, waar zij de zaken onder 1 en 2 in hebben opgenomen. Op basis van dit voorstel gaan we verder in gesprek met het OCK, gemeente Haarlem en Spaarnezicht.

De provincie en gemeente Haarlem streven ernaar dat per 1 april de werk- en financiële afspraken tussen OCK/BJz en Spaarnezicht gemaakt zijn.

Mochten in de periode 1 januari-1 april (1^e kwartaal 2011) minderjarigen (met een indicatie of in afwachting van een indicatie) in Spaarnezicht verblijven dan zal daarvoor de gehanteerde tariefstelling betaald worden, maar nadrukkelijk slechts voor deze overgangsperiode. Uitgangspunt is dat het hier dan gaat om werkelijke 'cliënten' in deze periode. De provincie komt tegemoet aan de vraag van de gemeente om voor deze overgangsperiode de kosten voor opvang van minderjarige zwerfjongeren in Spaarnezicht te financieren. Op dit moment wordt gezocht naar middelen en deze zullen, onder voorbehoud van een beslissing van Gedeputeerde Staten, beschikbaar worden gesteld.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Zodra we de definitieve rapportage van Haarlem ontvangen hebben, zal deze aan u worden aangeboden.

Excuses dat de memo op zeer korte termijn aan u wordt aangeboden, maar gezien het tijdstip van de afronding van het onderzoek en het bijbehorende bestuurlijk overleg was eerder niet mogelijk.

Ten slotte wens ik u een prettig werkbezoek toe!

Vriendelijk groet,

Sascha Baggerman